

“
SU ŽALGIRIU – UŽ LIETUVĄ!

ŽALGIRIS

Laimė gyventi savo žemėje

Ko reikia, kad žmogus būtų laimingas? Į šį klausimą turbūt kiekvienas turi savo atsakymą. Lazdijiškių Maksimavičių šeima tiki, kad laimei reikia paprastų dalykų - būti gimtinėje su savo šeima, turėti darbą, namus, auginti vaikus lietuviais. Po laimės paieškų Anglijoje dvi seserys ir brolis su šeimomis iš naujo leidžia šaknis Lietuvoje, ne per toliausiai vieni nuo kitų. Sako, svetur lenkti nugaros nebevažiuosią, kad ir kaip čia tektų vargti. Jeigu taip nutiktų, kad baigsis sunkiai uždirbti pinigai ir vėl reikės krautis lagaminus? „Jeigu taip atsitiktų, nebeliks Lietuvos. Jau ir taip pakankamai pakrikome. Už ką mes kovojome?“ - tvirtai nukerta suaugusių vaikų mama Angelė Maksimavičienė.

 Dalia BYČIENĖ
„Respublikos“ žurnalistė

Anglijoje buvo, Anglijos nematė

Ramybės uostas visiems jiems yra gimtoji sodyba Klepočių kaime. 32 metų Jurgai Želionienei - dar ir namai, kur ji su 13 ir pustrėčių metų sūnumis liko laukti, kol visam iš Anglijos grįš vyras Tomas. Laikas jau numatytas, Velykos. Jurga viename ūkyje netoli Londono su šeima praleido aštuonerius metus. Tiksliau, ne leido laiką, o sunkiai dirbo, kad galėtų gimtojoje Dzūkijoje nusipirkti namą. Skynė braškes, salotas, šparagus. Pirmi metai buvę baisūs, ilgėjosi namų, tėvų, o labiausiai dvejų metų sūnaus, kurį teko palikti mamai. „Dirbome 18-20 valandų per parą, be laisvų dienų. Mes nevažinėjome, nepramogavome, netaškėme pinigų, mūsų tikslas buvo kitas. Kai atsivežėme Tautvydą, kartu buvome tik zoologijos sode, safaryje ir prie jūros kelis kartus. Jūra buvo arti, brangiai nekainavo“, - prisipažįsta moteris. Anot Jurgos, niekas nebūtų į Angliją važiaavęs prasiblaškyti, važiaavo užsidirbti namui. Vyras sunkiai dirbdamas miške į namus parnešdavo 700 litų, tai buvę dideli pinigai. Ar daug gali sutaupyti iš tokio uždarbio? Susitaupe užmokesčiui už vietos radimą, legalizavimą Anglijoje. Tai jiems atsiėjo 750 Anglijos svarų (pagal tuometinį valiutų kursą - apie 4 tūkst. litų). Pirmasis Jurgos atlyginimas buvęs 100 svarų (apie 500 litų).

Už sunkiai uždirbtus pinigus - gyvenimas po elektros tiltu

Anglija Jurgos nebetraukia. Jau ir šioks toks pagrindas yra čia likti - sodyba prie Rudaminos, maždaug už 30 kilometrų nuo gimtinės. Svarstę pirkti vien namą, bet savininkai užsispyrę sodybą parduosią tik su žeme, 8,5 ha. Prisiėjo pirkti ir ją. Pradėjo remontuoti namą, užsidengė naują stogą, planavo, džiaugėsi, tik džiaugsmas truko neilgai. Grįžusi iš ligoninės su naujuoju šeimos nariu, sūnumi Žygimantu, moteris rado regis-

Kazimiero Linkevičiaus nuotr.

► **MOTINA.** Anot dzūkės Angelės Maksimavičienės, kad vaikus trauktų namai, priklauso nuo tėvų - turi juos taip išsiauklėti

truotą laišką, kad per jų sklypą bus tiesiamas elektros tiltas į Lenkiją. Džiaugsmas dingio akimirksniu. Kas norės gyventi po laidais, kuriais teka 500 megavatų elektros srovė, žinodamas, kad po penkerių metų įtampa bus didinama dvigubai? „Susitarti, kad laidus tiesių po žeme, o ne žmonėms per galvas, nepavyko. Samdėme advokatę, pradėjome teismus. Tokių kaip aš, kuriems netiko, buvo nedaug. Kiti gavo kelis šimtus ar kelis tūkstančius litų ir nutilo. O mes tylėti nenorėjome. Linija nuo mūsų kiemo eina vos per 46 metrus. Mums tokius lankstinukus išdavė, kad šalia tos linijos negalima stovėti, statyti, sandėliuoti malkų, rengti žaidimų aikšteles, dirbti su traktoriumi. O gyventi tai galima? Skaudžiai nusivylėme, kad Lietuvoje žmogus taip nerūpi. Užsienyje tokias linijas per uolas kloja, o pas mus iškasti griovių negali. Siūliau vietoj kompensacijos laidus nutiesti po žeme. Pasiuokė. Jeigu įvyksias gedimas, kaip jį pašalinsią. O virš žmonių galvų gedimas nieko nereiškia? Prašėme, tegul mums sumoka už tai, ką įdėjome, ir išeisime, kitur sodybos ieškosime. Vėl išsišaipė. Žmogus niekam nerūpi. Pralaimėjome visus teismus Lietuvoje ir Strasbūre. Neseniai ir iš ten atėjo neregistruotas laiškas, kad tiltas reikalingas valstybei. Sutinkame, reikia valstybei, bet tuomet tegu bent mažiausią blogybę pasirenka, laidus pro žmonių sklypus po žeme rausia. Mes juk taip pat valstybė. Kokia valstybė be žmonių? Ar su mumis nebereikia skaitytis?“ -

svarsto jauna moteris. Ji sako, kad nė norėdami tos sodybos dabar neįsiūlytų bent už tiek, kiek į ją jau sukišo. Sudėta viskas, dėl ko taip sunkiai Anglijoje plėšėsi. Už pavojingumą gaus maždaug 10 tūkst. litų kompensaciją.

Geriau gyvensime išguję senus įpročius

„Anglijoje gyvena labai daug lietuvių. Sugrįš ne visi. Negrįš tie, kurie su vaikais jau kalba angliškai. Turiu draugų, kurie neplanuoja grįžti, jie net atostogų nenori parvažiuoti. Pasiėmė paskolas, nusipirko namus. Mažiausiai 5 šeimas tokias pažįstu. Ar jie laimingi? Prieš mus jie nusiduoda labai laimingi arba išmoko tokie apsimesti. Jeigu pasiimi paskolą ir nusiperki namą svetimoje valstybėje, tampa kaip ir atėjęs į žentus“, - sako aštuonerius metus svetur vergavusi moteris. Pažįstanti ir grįžusių, čia investavusių, svarstancių grįžti. „Jeigu jie pakliūtų į tokią situaciją kaip mes, vargu ar norėtų sunkiai uždirbtus pinigus įsūdyti“, - abejoja Jurga. Vienintelis geras dalykas, kuris moteriai patiko gyvenant svetur, tas, kad ten nesą minčių kažkam duoti pakišką. Nei gydytojui, nei policininkui. O Lietuvoje esą taip įprasta kaip dukart du. „Išmokysime ir juos“, - nepraranda optimizmo Jurga. Tik jos mama nėra tokia optimistė: neišmokysime, bent jau negreit. „Pas mus niekur nenuėisi be kyšio. Kai vaikai buvo Anglijoje, teko vežti anuką pas gydytojus į Kauną. Vaikas turėjo proble-

► Kas nori, tas darbo randa. Darbas nebūna padėtas ant kiemo

mų dėl kojų. Įeiname į kabinetą, gydytojas sklaido dokumentus, bet galvos nepakelia. Matau, kad taip ir nepakels akių, padėjau 100 litų ant stalo. Nušvito iškart: oi, dzūkeliai, oi dzūkeliai, atvažiuosim žvejoti, grybauti, ir kas čia jums nutiko... Vėliau jokių eilių, jokių registracijų nebereikėjo. Pasiskambini, atvažiuoji, padedi pinigų. Per visą gyvenimą, kiek teko eiti pas gydytojus dėl savęs, dėl vaikų, man tik du gydytojai yra atsisakę paimti kyšį. Kas tau moka, kad tu karves melži, kiaules šeri?

► Nelengva gyventi Lietuvoje, bet ar pridėsi, kur savas kraštas, kur svetimas

Tu gauni už savo darbą, aš už savo gaunu“, - tuos žmones prisimena A.Maksimavičienė.

Nori praturtėti, turi lipti per galvas

Pirmasis išvažiaavęs uždariauti svetur buvo vienintelis sūnus Ričardas. Neturėjo nė 20 metų, kai baigusiam žemės ūkio mokyklą jaunuoliui pasiūlė pagal mainų programą padirbėti Anglijoje. Išvažiaavo mokėdamas angliškai gal 10 žodžių. Liko su vienu tikslu, užsidirbti. Daug metų Anglijoje dirbo staliumi, dabar su tėvu staliumi dirba Lietuvoje. Ir jau niekur nebežada kilti, jau pririšo Alytuje kylantis nuosavas namas. Kiek anksčiau už Ričardą iš svečios šalies su vaikais grįžo jo žmona Jolanta. Juodu per draugus susipažino Anglijoje, susituokė. Jolanta tuo metu dirbo kambarių tvarkytoja Londone. Buvo baigusi profesinę mokyklą, darbo Lietuvoje nerado, todėl rinktis neturėjo iš ko. Išvažiaavo. Ten gimė duktė Beata, ten pradėjo lankyti mokyklą ir su draugais, lietuvių vaikais jau buvo pradėjusi kalbėtis angliškai. „Drausdavome savo namuose lietuviukams kalbėtis angliškai. Į ką tai panašu“, - prisimena Jolanta. Anot jos, grįžti ar negrįžti į gimtinę iš svetimos šalies, apsispręsti laikas ateina, kai vaikai pradeda lankyti mokyklą. „Tada ir sveri. Ten gyvendamas su šeima tik gyveni. Uždirbk, kiek nori, bet mes ten esame tik juoda darbo jėga. Žiūri į tave, šypsosi, o ką galvoja, nežina. Aš manau, kad jau gana mums tų užsienių. Ar galima susitaupyti? Jeigu vienas važiuoji, nuomojiesi kambariuką ir nieko

sau neleidi. O jeigu su šeima, yra kitaip. Nepasakysi vaikui, kad to nepirksi, ano. Susitaupei, nes visas pagrindinis maistas atvažiuoja iš Lietuvos. Perki tik tai, kas pigiausia. Tik taip galima sutaupyti“, - sako jauna moteris. Ar įmanoma Anglijoje svetimtaučiu pradėti verslą ir tikėtis stabilių pajamų? Beveik 10 metų Anglijoje pragyvenusi moteris mano, kad norėdamas pradėti verslą svetur turi būti labai įžūlus. Lipti kitiems per galvas. Mokėti apgauti, nepaisydamas tautybės. „Kas dirba agentūrose, tas taip ir daro, nežiūri, ar tu draugas, ar ne - suka ir krauna sau pinigus“, - sako Jolanta. Į Angliją grįžti ji taip pat nebenori. Susirado darbą, kurį gali derinti su studijomis universitete, augina vaikus, 10 metų Beatą ir 4 metų Kristupą. Vyro šeimoje jaučiasi lyg duktė.

Anglijoje taip pat teko padirbėti Maksimavičių dukteriai Jolita su vyru Remigijumi. Jolita išvažiaavo baigusi Žemės ūkio universitetą ir neradusi čia agronomės darbo. Už išvargtus pinigus šeima nusipirko butą Lazdijuose ir taip pat nebesirengia niekur kelti sparnų. Šeima augina du sūnus, Dovydą ir Lauryną.

Ką išsiauklėji, tą turi

Anot visų savo vaikų iš užsienių sulaukusios A.Maksimavičienės, Lietuvoje reikia daug ką keisti, yra daug skurdo, bet kartais žmonės ir patys dėl to kalti, nes tingi dirbti. „Žmonės sugadino pašalpos. Dar prieš kokius metus kaime galėjai rasti dirbininką, o dabar jau ne. Jiems nebeapsimoka dirbti. Gauna apie 400 litų pašalpą, pils-tukui užtenka, poreikių jokių, minčių apie ateitį jokių. Važiavo tėvas į tašką pilstuko, ant dviračio savo dukrytę pasisodinęs, dabar ta dukrytė savo 3 atžalas ten tempia. Tokia karta augina tokią kartą“, - krentasi moteris. Jos manymu, viskas nuo tėvų priklauso. Jeigu tėvai tingi, tingės vaikai, jeigu tėvai džiaugiasi, kad jų vaikai užsienyje gyvena, ir jų vaikai ten gyvens. Gėda esą klausytis, kai lietuviai tėvai parsiveža iš Anglijos vaiką, o vaiko vardas - Tibajus. „Mano vaikai ir jų antrosios pusės tos duonos paragavo ir visi atsikando. Jauniausioji, Margarita, baigusi studijas norėjo išvažiuoti į Angliją dirbti. Buvo ten dirbusi per atostogas. „Ne tam universiteto suolą trynei, kad Anglijoje braškes skintum“, - pasakiau. Ir liko, ir darbo susirado. Kas nori, tas darbo randa. Darbas nebūna padėtas ant kiemo. Po Anglijos atstumų mano vaikams neatrodo toli pavažinėti į darbą į Druskininkus iš Lazdijų, į Daugus iš Alytaus. Nelengva gyventi Lietuvoje, bet ar pridėsi, kur savas kraštas, kur svetimas“, - svarsto savo vaikų iš užsienių grįžtant laukusi motina. Anot jos, visų tikslas buvo tik vienas, šiek tiek prasikurti. „Gal mes taip vaikus išsiauklėjome, kad jie niekur nenori. Mano tėvas buvo Lietuvos patriotas, savanoris, aš tokia esu ir mano vaikai tą patį daro“, - džiaugiasi dzūkė Angelė.

Kiaulių maras tapo lietuvio košmaru

Didžiausia bausmė Lietuvai - afrikinio kiaulių maro epidemija danų kiaulininkų kompanijos „Idavang“ kiauлідėje Ignalinos rajone. Ši bendrovė žmonių geriau prisimenama kaip „Saerimner“, smirdinusi mūsų šalį srutomis ir sulaukusi daugybės skandalų bei griežto teismo sprendimo. Neva nekokia reputacija buvo kremuota pakeitus pavadinimą... Deja. O afrikinio kiaulių maro zona vis plečiasi. Kaip įveikti šią neįveikiamą bėdą?

Apie tai prie ŽALGIRIO NACIONALINIO PASIPRIEŠINI-MO JUDEJIMO apskritojo stalo dis-kulavo Valsybinės maisto ir veteri-narijos tarnybos vadovas Jonas MILIUS, žemės ūkio ministrė Virgi-nija BALTRAITIENĖ, zootechnikos mokslų daktaras Irmantas POVILAUŠKAS ir Lietuvos veisl-i-nių kiaulių augintojų ir gerintojų valdybos pirmininkas Saulius ŠIMKUS. Diskusiją vedė žalgirietis Gediminas JAKAVONIS.

G.JAKAVONIS: Kaip nuti-ko, kad tas afrikinis kiaulių maras pas mus atsirado?

J.MILIUS: Na, kad ateis į Lietuvą maras, buvo laiko klausi-mas. Maždaug prieš 7 metus su-sirinkę Europos Komisijoje su ko-legomis - ypač Latvijos, Lenkijos, Estijos - kalbėdavome apie tai, galvodavome, pas ką pirma. Jis pasireiškė prieš 9 metus Rusijoje, ties Gruzijos siena. Po 300 km link mūsų kiekvienais metais pa-judėdavo - artėjo su šernais, su naujais židiniaiis kiaulių kompleksuose.

Skaičiau spaudoje, kad Rusija jau patyrė 1 mlrd. dolerių nuostolių dėl afrikinio kiaulių maro. Man ne-tyčia pateko atsakingų ekspertų, kurie ką tik buvo Baltarusijoje, atskaita. Ten per pastaruosius metus sunaikinta pusė milijono kiaulių. Oficialiai nežinome, bet ga-vau neoficialų aktą, kurį surašė at-sakingi asmenys: beveik 400 tūkst. valstybiniame sektoriuje ir daugiau nei 118 tūkst. pas gyventojus.

Tai labai didelė problema ne tik Baltarusijai. Pvz., mes naikiname pagal Europos reikalavimus: jei maras pasireiškia 20 tūkst. kiaulių komplekse ir iš jų 50 susirgo, nai-kiname visą kompleksą, nes gali būti užsikrėtusiųjų, tik dar nema-tyti klinikinių požymių.

Baltarusija daro kitaip: jie at-renka sergančias, sunaikina, o iš visų kitų gamina mėsos produktus. Tai problema, nes tie produktai cir-kuluoja rinkoje.

Aišku, turime dirbti kartu. La-bai gera ministrės iniciatyva su-rinkti aplinkinių valstybių vadovus. Tačiau ir su Baltarusijos vadovu mes turime kalbėti, ir su ministru kalbėti, ką daryti kartu. Aišku, ir su Rusija, ir su Ukraina. Jeigu šių klausimų nespręsimė kartu, kaip rodo kitų valstybių - Ispanijos, Por-tugalijos, Italijos - patirtis, tai bus

amžiaus problema, nes jos 50 me-tų kovoja. Rusija - 10 metų.

VBALTRAITIENĖ: Galime priimti patį radikaliausią sprendimą išvis sunaikinti šernus, kiaules. Aišku, tada afrikinio maro ir nebū-tų. Bet, manau, apie tai negalime net kalbėti, nes tai yra viena iš mū-sų verslo rūšių, kuri garantuoja pa-kankamas pajamas ir visai valsty-bei: ir BVP, ir eksportas. Tai palies-

► Dalį Danija kiaulių augintojų perkėlė į Lietuvą. Netgi finansavo: jeigu tu uždarai ūkėlį, išsikeli iš savo šalies

Saulius ŠIMKUS
Lietuvos veislinių kiaulių augintojų ir gerintojų valdybos pirmininkas

tų ne tik stambiuosius, bet ir smulkiuosius ūkelius, pavienius gyventojus. Tokia jau tradicija, kad žmonės augina kiaules. Negalime kirsti šakos, ant kurios sėdime pa-tyš, juk sprendžiame ne tik visos valstybės finansų klausimus, bet ir tam tikras socialines problemas.

Kai pasigirsta stambiųjų kiaulių augintojų pareiškimų, kad reikėtų išvis uždrausti smulkiose ūkiuose auginti, gyventojų kiaules sunai-kinti ir visiškai jų nebeleisti auginti, tai to tikrai nereikia. Šiandien esame apriboję tik buferinę zoną. Į ją patenka 7 rajonai, ten kiaulių auginti negalima arba galima tik tam tikroje teritorijoje. Ir Ignalinoje galima auginti, tik yra nustatyta zona aplink židinį ir buferinė zona, kur negalima auginti. Nereikėtų gąsdinti žmonių.

Bet problema yra. Manau, vie-na Lietuva nieko padaryti nebegai. Kreipsimės į Europos Komisiją - tam reikės ir mūsų, Baltijos vals-tybių, ir Lenkijos pritarimo, - kad pati Europos Komisija pradėtų spręsti šiuos reikalus, nenumestų valstybėms. Ką jos pačios savaran-kiškai gali padaryti, pamatėm. Vie-ni mes nieko nepajėgūs padaryti, tai yra visos ES problema. Ne kar-tą jau minėjome, kad mes, tos trys Baltijos valstybės, ir Lenkija esa-me kaip buferinė zona tolesnei Eu-ropai, tad jeigu čia mes neužkirsīme marui kelio, jis greitai paplis ir

toliau. Gal ir praeis 10 metų, kol pasieks Vokietiją, kitas valstybes, bet vis tiek pasieks.

Tuos klausimus privalome spręsti bendromis jėgomis, įtrauk-dami į tą komandą ir Baltarusiją. Jeigu nedirbsime kartu ir netei-k-sime vieni kitiems informacijos, tada, reikia pasakyti, jiems tas kiaulių maras dar skaudžiau smogs negu Lietuvai.

Saulius ŠIMKUS
Lietuvos veislinių kiaulių augintojų ir gerintojų valdybos pirmininkas

G.JAKAVONIS: Dabar vie-šojoje erdvėje visada kiaulių augintojų vardu kalba tik Lie-tuvos kiaulių augintojų asoci-acijos atstovas Algis Baravykas. Jis siūlo mažuosius ūkelius su-naikinti. Kodėl?

I.POVILAUŠKAS: A.Bara-vykas pasikvietė mane ir sako, esą tu, kaip gyvulininkystės specialy-bės mokslų daktaras, pasakyk iš šalies savo nuomonę. O sako, kad mažiukai nereikalingi. Bet pagal jų asociacijos visus narius pradėjęs aiškintis pamačiau, kad tenai be-veik stambieji ir ne Lietuvos kapi-talas, o užsieniečiai. Tai kam jie tada atstovauja?

Bet kaip bus su mūsų žmonė-mis? Sako - kiaulių nebereikia. Kas bus rytų? Kartą jau kalbėjo - paukščius visus išskersti. Kitą - galvijus, kai užsieny buvo kempin-ligė. Viską naikinti? Tai ką mes sunaikinę turėsime patys? Jeigu išskerstume kiaules, maždaug 0,5 mlrd. litų pajamų prarastume.

Bet esminis reikalas: visi nori-me sužinoti tiksliai, iš kur tai atke-liavo. Ar per pašarą, ar dar per kaž-ką? Kiek buvo visur įvardijama, ten buvo vos ne ideali biosauga, tai ko-dėl tada pas mažuosius neatsitin-ką? Literatūros rašoma, kad visi virusai, visos ligos dažniausiai at-siranda ten, kur didžiausia gyvulių koncentracija. Pirmiausia tai kom-pleksai. Taigi iš to irgi reikia dary-ti išvadas.

S.ŠIMKUS: Aš atstovauju au-gintojams ir smulkiesiems augin-tojams. Mes įkūrėme šitą Lietuvos veislinių kiaulių augintojų ir gerin-tojų asociaciją norėdami suburti į vieną būrį tuos mažuosius. Kadan-gi Lietuvos kiaulių augintojų aso-ciacija atstovauja didiesiems, o ma-žieji nei informacijos gauna, nei žino, kaip elgtis.

Turime 17 narių, atstovaujame, galima sakyti, veislynams. Kadangi šalies ekonomika ir kiaulių kainos buvo labai žemos, o grūdų kainos labai aukštos, tai tų veislynų Lie-tuvoje beveik neliko: buvo apie 70, liko rimtesnių apie 14. Įsivaizduo-jate, kaip sumažėjo kiaulių skaičius.

Taigi A.Baravykas sugalvojo, kad reikia naikinti smulkųjų verslą, smulkiuosius augintojus. Tai būtų tikrai didžiulė katastrofa žemės ūkiui, kaimo gyventojams. Manyčiau, to tikrai nereikia daryti. Tik reikia aiškinti, šviesti žmones, kaip saugotis.

Pvz., aš, smulkusis augintojas, turiu 10 tūkst. kiaulyčių (smulkus-is, nes keliose vietose auginame), bet mes siekiame visų biosaugos priemonių - nuo matinimo iki dra-bužių skalbimo ir t.t.

VBALTRAITIENĖ: Žmo-nėms reikia informacijos, labai pa-prastos, suprantamos, be jokių di-rektyvų, be taisyklių.

J.MILIUS: Yra kitų valstybių patirtis. Man labai patiko Ispanija, iš kurios buvo ekspertė ir aiškino-si priežastį, kaip čia pateko virusas. Ji sako: taigi jūs turite kaimo ben-veik stambieji ir ne Lietuvos kapi-talėms: bendruomenės (ministrė la-bai gerai žino - jos irgi turi europi-

Virginija BALTRAITIENĖ
Žemės ūkio ministrė

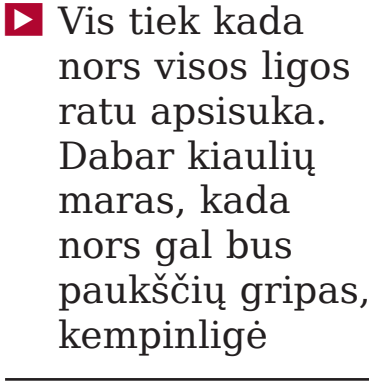
VBALTRAITIENĖ: Visi ga-vo, gal tik ne vienu metu, kiti šiek tiek vėliau gavo, bet visiems išmo-kėta. Pakankamai dideli pinigai su-

Pvz., šiandien židiny sėdi Danijos ir Vokietijos mokslininkai. Nė vienas Lietuvos mokslininkas nepa-skambino ir nepasakė: „Aš noriu pasidomėti tuo virusu, gal galite įleisti.“

Mes esame sudarę komisiją prie tarnybos, joje yra įvairių mokslininkų: Sveikatos universi-teto, ekologai, medžiotojai. Visus mokslininkus sukviečiame kas ket-virtį norėdami sužinoti, ką jie pa-tartų. Išklausome jų, darome, ką jie pataria, nes be mokslo negalima judėti į priekį. Jie patyli, aš vienas kalbu. Dabar žiniasklaidoje klaui-sau - vienas asmuo sako, kad pa-vėluota, nepadaryta tas ir anas... O kur tu buvai? Taigi tu komisijoje sėdėjai, esi vienas iš mūsų komi-sijos.

Ir dar. Jis pasakė: jeigu mums duos viruso tyrimams pinigų, tai mes gal pradėsime. Bet palaukite - šitieik neturime, Lietuva, kiek ži-nau, net neišnaudojusi europinių lėšų mokslinėms programoms, nes neparasė projektų. Tai negi mes nesugebame parašyti projektų, ne-galime paraiškos pateikti? Mes tu-rime virusą, mes galime duoti vi-rusą - tirkiti, tyrinėkit, kurkit vak-ciną ir t.t. Bet jokios iniciatyvos.

G.JAKAVONIS: Kaip su to-mis kompensacijomis: iš pra-džių buvo nustatyta, kad vie-niems leido auginti, kitiems lie-pė išpjauti. Išpjovė, o po kiek laiko paaiškėjo, kad visiems reikia išpjauti. Kompensacijos mechanizmas toks: kurie pirmi išpjovė - yra, o kitiems pinigų trūksta.

Virginija BALTRAITIENĖ
Žemės ūkio ministrė

VBALTRAITIENĖ: Visi ga-vo, gal tik ne vienu metu, kiti šiek tiek vėliau gavo, bet visiems išmo-kėta. Pakankamai dideli pinigai su-

mokėti tiems, kurių skerdiena bu-vo sunaikinta. O tiems, kurie patys sunadojo, aišku, kompensacija gerokai mažesnė. Reikia suprasti, kad už mažą paršiuką kompensuo-jant nedidelę sumą nebuvo įskai-čiuota, kas būtų iš jo išaugę ir kiek žmogus būtų gavęs pelno pardu-damas ar suvartodamas jo mėsą.

Sukamės iš savo lėšų. Europos Komisija labai nedaug tam skiria pinigų, o reikia, kad 100 proc. būtų kompensuojama. Ir dar kitas daly-kas dėl kompensacijų ir dėl to, ką auginti. Aišku, žmogus patyrė nuostolį: jeigu jis turėjo kiaulę, jam dabar reikia iš kažkur nusipirkti avį, triušį.

Nešnekame apie juridinius as-menis - nesvarbu, ar smulkesnis, ar stambesnis ūkelis buvo, bet ūki-ninkas didesnį ar mažesnį patirtį turi. Daugiau šnekame apie visai smulkius, kurie užsiaugindavo gal ne tiek dėl pardavimo, bet sau. Ir pašarus pirklo, o jiems to niekas nekompensavo. Pirmiausia, ką mes norime padaryti, - paruošti mechanizmą, kur žmogus galėtų pereiti, t.y. į alternatyvų auginimą, kad jis būtų labai paprastas, aiškus.

Mūsų ministerijos specialistų uždavinys - nuvykti į kiekvieną ra-joną buferinėje zonoje ir paaiškin-ti žmonėms, ką jie turi daryti, jei maras toliau plėstųsi. Kad žmogus iš anksto žinotų, ką jis gauna, jeigu augina tris kiaules: kiek jis gali nu-sipirkti avių, kiek gali įsigyti vištų, kiek jam valstybė kompensuos, ar bus Europos lėšų, ką jis turėtų pats padaryti...

Žmogus, jei atsisakytų kiaulių, pirmiausia turi žinoti, ką už tai ga-na. Ne pirma pasakyti, kad sunai-kink tas kiaules, o paskui mes spręsimė, kaip padėti tau toliau iš-gyventi, bet pirmiau pasakyti, ką mes galime tau pasiūlyti. Ir tegul jis pats sprendžia, ar rizikuodamas augina tą kiaulę, dvi ar tris, nesu-gėbėdamas jų apsaugoti, ar pereina prie vištų, kitko.

Nors tai irgi laiko klausimas. Vis tiek kada nors visos ligos ratu apsisuka. Šautuvas neužtaisytas per 10 metų vienąkart iššauna, taip ir ligos protrūkis: dabar kiaulių ma-ras, kada nors gal bus paukščių gri-pas, kempinligė.

Norėčiau atsiliepti į pono Mi-liaus pasakymą, kad bendruome-nės galėtų auginti kiaules. Turime įvertinti mūsų žmonių mentalitėtą. Turbūt reikia naujai kartai atsiras-

ti, kad suprastų bendruomenišku-mą ir ką jis reiškia. Nėra taip, kad sueini į bendrą salę, padainuoji, pa-šoki, susinešęs maistą pavalgai, bendruomeniškumas yra tai, kad tu kartu vykдай kokią nors veiklą. Neįsivaizduoju, kad bendruomenė turėtų kokią savo fermą ir visi ben-drai augintų ir dalytųsi mėsa ar pa-jamomis. Lygiai tas pats ir kalbant apie kooperaciją. Kodėl pas mus nesivysto kooperacija? Dėl to, kad mes nesustariame tarpusavy, esa-me per dideli individualistai ir tai turbūt visi galime patvirtinti. Rei-kia nugyventi tam tikrą laikotarpį, kad žmonės suvoktų, jog tik ben-drai darydami gali ką nors pasiek-ti.

I.POVILAUŠKAS: Kai prade-dame žmonėms aiškinti, kad reikia taip ar kitaip daryti, jie iš karto at-sirboja siena: ne, mes taip neda-rysime, ir viskas. Na, reikalavimai išskelti. Operacinėje irgi aukšti rei-kalavimai, bet ir ten būna protrū-kių. Sakoma, kad užkrėtimų būna apie 5 proc., o čia hektarai skai-čiuojami. Kaip tai galima suvaldyti?

Taip, iš tikrųjų sunku, reikia šviesti žmones, kad jie suprastų.

► Galiausiai juk mūsų nacionalinis paveldas yra cepelinai - kaip mes be spirgučių juos valgysime

Irmantas POVILAUŠKAS
Zootechnikos mokslų daktaras

Kaip ministrė ir minėjo, turi karta praeiti. Jeigu tai yra problema, mes su ja turime visą kovoti, o ne vie-nas. Žiūrėkite, kai kurie jau ir pel-nytis nori iš tos situacijos, esą kam tas kiaules užkasti, jeigu jas galima valgyti. Juk žmogui tai nekenks-minga.

G.JAKAVONIS: Parduoti? **I.POVILAUŠKAS:** Mūsų vi-suomenę dar reikia daug mokyti. Pirmiausia turėtume iš tikrųjų iš-siaiškinti, iš kur, kokia tai liga ir kokie gali būti padariniai. Aišku, žinome, iš kur atėjo, kaip atėjo, bet...

VBALTRAITIENĖ: ...šernų populiacijos tyrimo, kur jie juda,

Irmanto Sidarevičiaus nuotr.

ti, kad suprastų bendruomenišku-mą ir ką jis reiškia. Nėra taip, kad sueini į bendrą salę, padainuoji, pa-šoki, susinešęs maistą pavalgai, bendruomeniškumas yra tai, kad tu kartu vykдай kokią nors veiklą. Neįsivaizduoju, kad bendruomenė turėtų kokią savo fermą ir visi ben-drai augintų ir dalytųsi mėsa ar pa-jamomis. Lygiai tas pats ir kalbant apie kooperaciją. Kodėl pas mus nesivysto kooperacija? Dėl to, kad mes nesustariame tarpusavy, esa-me per dideli individualistai ir tai turbūt visi galime patvirtinti. Rei-kia nugyventi tam tikrą laikotarpį, kad žmonės suvoktų, jog tik ben-drai darydami gali ką nors pasiek-ti.

S.ŠIMKUS: Draudimas mūsų ūkeiui kainavo 40 tūkst. litų per metus. Tai dideli pinigai. Bet jeigu atsižvelgtume į nuostolius, kom-pensaciją... Vis viena turi kažkaip apsaugoti savo verslą, kad liktų šokia tokia kompensacija. Taigi tai labai aktualus dalykas.

G.JAKAVONIS: Teko prieš pusanтро mėnesio būti Danijo-je, o šitą replikėlę, kad „mes savo kiaules Lietuvoj augi-nam“, ne iš kiaulininkų išgir-dau...

VBALTRAITIENĖ: Pas mus nedaug augina, gal išvis yra 800 tūkst. O Danijoj daugiau kaip 20 mln., taigi galima įsivaizduoti tik kokią dalelę jie iškėlė. Šnekėjau su tos įmonės direktoriumi, jis sakė, kad mes danams esame mažytė kruopelytė. Prašėme, kad Danijos vyriausybė, kai jų įmonėje atsitiko bėda, padėtų mums kalbėti su Eu-ropos Komisija, kad ši irgi pritartų, jie pažadėjo, kad informuos ir savo ministrą, ir veterinarijos specialis-tus, bet mes visos Danijos mastu esame tokia nežymi dalelė... Taigi noriu pasakyti, kad visų kiaulių jie neiškėlė, jie 20 mln. augina.

turbūt nėra. Žinome, kad jų per daug, o medžiotojai visai kitaip šneka: kad tai nesąmonė, kad nėra tikslios apskaitos.

I.POVILAUŠKAS: Spaudoje rašoma, o ir medžiotojai sako, kad šernai vasarą išeina į Baltarusiją, ten ūkiuose ramiau. O žiemą, kai mūsų medžiotojai juos šeria, šie vėl grįžta kur geriau. Taip su ta migracija ir yra. Ir kas gali paneig-ti, kad šikart jauti neatsitiko, - juk tai buvo žiemos pradžioje.

G.JAKAVONIS: Baltarusijo-je vienu metu žmonės kalašni-kovais šernus šaudydavo, o bul-dozeriai užversdavo. O kaip Lietuvoje?

S.ŠIMKUS: Pas mus išnaikin-ti šernus ar jų smarkiai sumažinti taip ar kitaip daryti, jie iš karto at-sirboja siena: ne, mes taip neda-rysime, ir viskas. Na, reikalavimai išskelti. Operacinėje irgi aukšti rei-kalavimai, bet ir ten būna protrū-kių. Sakoma, kad užkrėtimų būna apie 5 proc., o čia hektarai skai-čiuojami. Kaip tai galima suvaldyti?

VBALTRAITIENĖ: Dar lengva dėl to, kad trichineliozė yra pavojinga žmogui, taigi visi bijo.

G.JAKAVONIS: Gal dėl to dalį savo kiaulių augintojų per-kelia į Lietuvą?

S.ŠIMKUS: Taip, dalį Danija kiaulių augintojų perkėlė į Lietuva. Kodėl? Todėl, kad pas juos yra di-džiulė gyvulių koncentracija, Dani-ja tai netgi finansavo: jeigu tu už-darai ūkėlį, išsikeli iš savo šalies ir t.t. Tiksliai žinau, nes esu daug kartų buvęs Danijoje.

Dar kita paradoksali situacija: esame apdraudę kiaules. Rugpjū-čio 8 dieną draudimas baigėsi. Nie-kas nedraudžia. Viskas. Niekas ne-siima.

VBALTRAITIENĖ: Mes renkame visus draudikus, manau, pasikviesime ir abiejų asociacij atstovus, kad kartu pasiūnekėtų-

me, ką galime padaryti, kaip mums susitarti ir kokie draudikų reikala-vimai.

S.ŠIMKUS: Draudimas mūsų ūkeiui kainavo 40 tūkst. litų per metus. Tai dideli pinigai. Bet jeigu atsižvelgtume į nuostolius, kom-pensaciją... Vis viena turi kažkaip apsaugoti savo verslą, kad liktų šokia tokia kompensacija. Taigi tai labai aktualus dalykas.

G.JAKAVONIS: Teko prieš pusanтро mėnesio būti Danijo-je, o šitą replikėlę, kad „mes savo kiaules Lietuvoj augi-nam“, ne iš kiaulininkų išgir-dau...

VBALTRAITIENĖ: Pas mus nedaug augina, gal išvis yra 800 tūkst. O Danijoj daugiau kaip 20 mln., taigi galima įsivaizduoti tik kokią dalelę jie iškėlė. Šnekėjau su tos įmonės direktoriumi, jis sakė, kad mes danams esame mažytė kruopelytė. Prašėme, kad Danijos vyriausybė, kai jų įmonėje atsitiko bėda, padėtų mums kalbėti su Eu-ropos Komisija, kad ši irgi pritartų, jie pažadėjo, kad informuos ir savo ministrą, ir veterinarijos specialis-tus, bet mes visos Danijos mastu esame tokia nežymi dalelė... Taigi noriu pasakyti, kad visų kiaulių jie neiškėlė, jie 20 mln. augina.

I.POVILAUŠKAS: Taip, jie nori gauti pinigų. Man teko dirbti UAB „Gyvulių produktyvumo kontrolė“. Kitados už karves buvo mokami pinigai: kontroliuojama karvė - 300 litų, nekontroliuojama - 100 litų. Tuo metu buvo 25 tūkst. kontroliuojamų bandų. Buvome pa-siekę net 200 tūkst. kontroliuoj-a-mų karvių vien dėl to, kad buvo pinigų, pinigai pasibaigė - visi iš-bėgo.

Aišku, kitas dalykas yra ūkio svarbumas, ką tas ūkis veikia, ar iš tikrųjų tik dėl savęs. Čia gali būti didelių diskusijų. Teko isto-

► Mes galime duoti virusą - tirkiti, tyrinėkit, kurkit vakciną ir t.t. Bet jokios iniciatyvos

Jonas MILIUS
Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos vadovas

G.JAKAVONIS: Ačiū Die-vui, kad ne visas. Bet kaip spre-sime savo problemą?

J.MILIUS: Užtikrinti buferi-nę zoną buvo labai sudėtinga. Pvz., turėjome tikrinti kiekvieną gyventoją, o juk mes ne policija.

Nueiname į tvartą - nėra, pasiro-do, malkinėj laiko. Lietuvoje tokia patirtis. Dabar tokių kalbų klaui-sau, kad Ignalinoje pas gyventojus buferinėje zonoje susirgo, bet jie nieko nesakė, užkasė iš karto. Ga-li ir taip būti, mes nežinome, nes jei darė paeidimą, vadinasi, bijo-jo pranešti.

O jeigu toliau kalbame apie priežastis... Toje fermoje biosau-gos reikalavimų buvo laikomasi aukščiausiu lygiu: ir dviguba tvo-ra, ir gyvūnai nepateko, ir mašinos neįvažiavo, ir netgi pieną pumpa-vo žarnomis, neįvažiuodavo net pieno mašina. Ką ir kalbėti apie darbuotojų persirengimą, dušą, maistą... Viskas ten buvo aukš-čiausio lygio.

Dabar mes aiškinamės visais kanalais, kaip galėjo patekti. Bet ir ekspertų, ir mano pirma nuo-monė buvo, kad tai lėmė žmogiškasis faktorius. Aišku, galėjo patekti per drabužius, bet kol virusas nepa-tenka į tam tikrą terpę, t.y. į krau-kių, mėsą, labai sudėtinga užkrėsti.

Žmogiškasis faktorius, kad ir koks jis buvo - ar specialus, ar ne-tyčinis, - yra prokuratūros reikalas. O prokuroras man ir sako: gerbia-mas Miliau, niekas nesiaiškina, ko-kia raketa Malaizijos lėktuvą nu-mušė, o tu nori sužinoti, kas viru-są atnešė.

Dabar mes aiškinamės visais kanalais, kaip galėjo patekti. Bet ir ekspertų, ir mano pirma nuo-monė buvo, kad tai lėmė žmogiškasis faktorius. Aišku, galėjo patekti per drabužius, bet kol virusas nepa-tenka į tam tikrą terpę, t.y. į krau-kių, mėsą, labai sudėtinga užkrėsti.

Žmogiškasis faktorius, kad ir koks jis buvo - ar specialus, ar ne-tyčinis, - yra prokuratūros reikalas. O prokuroras man ir sako: gerbia-mas Miliau, niekas nesiaiškina, ko-kia raketa Malaizijos lėktuvą nu-mušė, o tu nori sužinoti, kas viru-są atnešė.

I.POVILAUŠKAS: Čia mes, miestiečiai, viską žinome. Kaimo vietovėse informacinės sistemos yra problema.

G.JAKAVONIS: O ką daryti žmonėms?

VBALTRAITIENĖ: Kreipė-mės į Europos Komisiją, kad bū-tų supaprastinta programa, kad žmo-gui būtų kompensuojama už tai,

kad jis prarado kiaulę, o mes dar iš savo nacionalinio biudžeto pridė-dame. Kad žmogui nereikėtų jokių verslo planų ruošti - jis ateina į žė-mės ūkio skyrį ir pasako, sakyki-me, kad turėjo 5 kiaules - statisti-ka juk yra, - o dabar nori pereiti prie avių. Tau priklauso už tas 5 kiaules sąlygiškai perskaičiavus 10 avių, tu jas gauni, įsipareigoji 5 me-tus jų nesunaikinti, t.y. jeigu vieną pardavei, vadinasi, iš karto turi įsi-gyti kitą. Kad nebūtų taip, kaip lie-tuviai sugeba: gauna, po mėnesio viską parduoda, biznį už kitų pini-gus padaro. Visas tas paketas pa-ruoštas, kad žmonės žinotų nuo pat pradžios, nuo ligos pradžios, iki pa-baigos, ką turi daryti.

I.POVILAUŠKAS: Taip, jie nori gauti pinigų. Man teko dirbti UAB „Gyvulių produktyvumo kontrolė“. Kitados už karves buvo mokami pinigai: kontroliuojama karvė - 300 litų, nekontroliuojama - 100 litų. Tuo metu buvo 25 tūkst. kontroliuojamų bandų. Buvome pa-siekę net 200 tūkst. kontroliuoj-a-mų karvių vien dėl to, kad buvo pinigų, pinigai pasibaigė - visi iš-bėgo.

Aišku, kitas dalykas yra ūkio svarbumas, ką tas ūkis veikia, ar iš tikrųjų tik dėl savęs. Čia gali būti didelių diskusijų. Teko isto-

minių leidinukų pavartyti. Iš 1932 m. ministerio Alekso kalbos: „Mūsų nepriklausomybės ir ge-rovės pagrindu tegali būti tik rie-bios kiaulės.“

VBALTRAITIENĖ: Mes da-bar nesakome, kad „riebios“, bet kiaulės vis tiek yra...

I.POVILAUŠKAS: Imkime tą skaniają aukščiausios kokybės dešrą, perpjaukime ir pasižiūrė-kime, kiek ten yra lašinių. Niekur mes be to lašinukų nesidėtume.

VBALTRAITIENĖ: Lašiniai yra sveika.

I.POVILAUŠKAS: Taip. Ga-liausiai juk mūsų nacionalinis pa-veldas yra cepelinai - kaip mes be spirgučių juos valgysime?

VBALTRAITIENĖ: Išvis ne-įsivaizduoju vasaros, kai prasideda žarnomis, neįvažiuodavo net pieno mašina. Ką ir kalbėti apie darbuotojų persirengimą, dušą, maistą... Viskas ten buvo aukš-čiausio lygio.

Dabar mes aiškinamės visais kanalais, kaip galėjo patekti. Bet ir ekspertų, ir mano pirma nuo-monė buvo, kad tai lėmė žmogiškasis faktorius. Aišku, galėjo patekti per drabužius, bet kol virusas nepa-tenka į tam tikrą terpę, t.y. į krau-kių, mėsą, labai sudėtinga užkrėsti.

Žmogiškasis faktorius, kad ir koks jis buvo - ar specialus, ar ne-tyčinis, - yra prokuratūros reikalas. O prokuroras man ir sako: gerbia-mas Miliau, niekas nesiaiškina, ko-kia raketa Malaizijos lėktuvą nu-mušė, o tu nori sužinoti, kas viru-są atnešė.

I.POVILAUŠKAS: Čia mes, miestiečiai, viską žinome. Kaimo vietovėse informacinės sistemos yra problema.

G.JAKAVONIS: O ką daryti žmonėms?

VBALTRAITIENĖ: Kreipė-mės į Europos Komisiją, kad bū-tų supaprastinta programa, kad žmo-gui būtų kompensuojama už tai,

Ww. suzalgiriu.lt

„Dainų dainelės“ fenomenas

Lietuviai nuo seno mėgsta ir moka dainuoti. Turime daug gražių liaudies, kitų žanrų dainų. Turime puikių atlikėjų - nuo mažo iki didelio. Ir jau seniai niekam ausies nerėžia, kai savo šalį vadiname Dainų šalimi. Jau seniai įpratome prie puikiai organizuojamų geros ir tikros vokalinės muzikos koncertų, dainų švenčių ir, žinoma, Lietuvos vaikų ir moksleivių televizijos konkurso „Dainų dainelė“, užgimusio dar 1974-aisiais ir šiemet vykusio jau dvidešimt pirmą kartą.

Per keturis dešimtmečius prie šio unikalaus konkurso vienaip ar kitaip buvo prisilietusi kone visa Lietuva - ir nėra šitam sakiny nė krislelio melo, o virę jo katilė yra šimtai ir tūkstančiai gražių ir dainai atsidadusių žmonių - nuo organizatorių, įvairaus rango muzikos pedagogų iki redaktorių, režisierių, operatorių, kito techninio personalo; o koks konkursas be dalyvių - nuo darželinuko iki abituriento; o kur dar Lietuvos radijo ir televizijos orkestro muzikantai, dirigentai, vertinimo komisijos nariai. Visiems jiems paminėti reiktų tiesiog telefonų knygos storio folianto, bet... neprisiminti tų, kurie šiam konkursui įpūtė gyvybę, būtų ne tik kad neteisinga, bet netgi šventvagiška. Žinoma, daugiausia apie tai galėtų papasakoti „Dainų dainelės“ sumanytoja ir organizatorė, septynerius metus rengusi šį konkursą redaktorė Aldona Šimaitytė, jos bendraminčiai ir talkininkai: Švietimo ministerijos inspektorius Antanas Gradecas, režisierė Judita Ušinskaitė, konkurso „krikštamotė“ redaktorė Ina Drąsutienė - tai ji sugalvojo pavadinimą konkursui, tikriau, ištraukė jį iš Mikalojaus Konstantino Čiurlionio aranžuotos lietuvių liaudies dainos. „Dainų dainelės“ pradžia buvo kukli, - prisimena A.Šimaitytė. - Tuo metu vidurinėse mokyklose vyravo choris dainavimas, o ansamblių ar solistų beveik neužtikdavom. Tai buvo viena iš priežasčių atsirasti konkursui.

Vaikai pradeda ir laimi

Į šį konkursą, tikriau, į konkurso organizacinį darbą, įsitraukė ir Švietimo (dabar Švietimo ir mokslo) ministerija bei Nacionalinė M.K.Čiurlionio menų mokykla, kuo galėdamos padėjo ir padeda rajonų ir miestų savivaldybės - ir kaip nepadėsi SAVO vaikams. Dainuojantys vaikai, regis, net mokslo metus skaičiuoja kiek kitaip - nuo „Dainų dainelės“ iki „Dainų dainelės“; kas dveji metai, rodos, sužžia suošia visa Lietuva: taigi šie metai - „Dainų dainelės“ metai, nors konkurso organizatoriai, muzikos pedagogai ir dalyviai konkurso ritmu gyvena iš esmės be jokių pauzių - vos vienas konkursas baigiasi, jie jau ruošiasi ateinančiajam. Tiesiog nenutrūkstamas procesas, nesibaigianti daina. Gerai pasiruošti konkursui nėra jau taip paprasta. „Daugelio vaikų muzikinių kolektyvų repertuaro atnaujinimas sutampa būtent

Irmano Sidarevičiaus nuotr.

► Dažnai kitam konkursui pradedama rengtis kone iškart po baigiamojo laureatų koncerto

Regina VINDŽIGALSKIENĖ
Klaipėdos jaunimo centro dainos studijos
„Keberioškšt“ įkūrėja ir vadovė

su „Dainų dainelės“. Ne paslaptis, kad dažnai kitam konkursui pradedama rengtis kone iškart po baigiamojo laureatų koncerto“, - sako Regina Vindžigalskienė, Klaipėdos jaunimo centro dainos studijos „Keberioškšt“ įkūrėja ir vadovė, paruošusi ne vieną „Dainų dainelės“ laureatą. Daugelis pedagogų pripažįsta, kad dirbti su vaikais, ir dar su talentingais vaikais, nėra labai lengva, bet... ko dėl jų nepadarysi; kita vertus, kiek laimės pedagogui suteikia auklėtinio sėkmė - žodžiais nusakyti dar sunkiau.

Sėkmės garantas

Konkurso ilgaaamžiškumas ir sėkmė nėra joks stebuklas. Anot

► Nemažai vaikų, smagiai atsispyrę nuo „Dainų dainelės“ trampolino, lengvai užšoko į didžiąją sceną

Stasė SKURULSKIENĖ
Mokytoja

vilnietės mokytojos Stasės Skurulskienės, sėkmę garantuoja išskirtinai geras šio konkurso organizacinis modulis, kuris atskirais etapais - nuo jaunųjų dainininkų išjudinimo pirmuose turuose ir jų įsukimo į dainos verpetą iki pat pasirodymų televizijoje ir finalo Nacionaliniame operos ir baleto teatre Tarptautinę vaikų gynimo dieną - vaikus lyg užburia ir neleidžia jiems atsipalaiduoti. Vaikus - ypač iš toliau Vilniun sugužėjusius - užburia ir televizija, ir autoritetinga bei solidi vertinimo komisija (paprastai komisijai pirmininkauja vienas iš Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Dainavimo katedros pro-

► Šiuo metu Lietuvos televizijose „Dainų dainelė“ yra vienintelis tikras dainavimo konkursas

Virgilijus NOREIKA
LMTA profesorius, šių metų vertinimo komisijos pirmininkas

fesorių), ir perspektyva dainuoti pritariant tikram orkestrui, - o jei labai pasiseks - tai ir operos teatro scena, apdovanojimai, dovanos, gėlės. Yra dėl ko stengtis: daugeliui vaikų tai yra ar bus pats nuostabiausias ir nepamirštamas viso gyvenimo muzikinis nuotykis. Nemažai vaikų, smagiai atsispyrę nuo „Dainų dainelės“ trampolino, lengvai užšoko į didžiąją sceną. Šiandienio Lietuvos muzikinio gyvenimo jau neįsivaizduojame be Vytauto Juozapaičio, Juditos Leitaitės, Vaidos Genytės, Evelinos Sašenko, Raimondo Karpio, kitų pripažintų dainininkų, atėjusių iš „Dainų dainelės“.

Tai, kas tikra

Konkursas populiarumui jau buvo pasmerktas nuo pat vystyklų, - nes jis TIKRAS. Tikras savo požiūriu ir į dainą, ir į žmogų. Jis stengiasi propaguoti klasikinę, natūralų dainavimą, liaudies dainą, stengiasi lavinti ir plėsti jaunojo atlikėjo kultūrinę erdvę bei pajautą. Konkursui rūpi mūsų kultūrinis paveldas, ir kam kitam jį reikia perduoti, jei ne vaikams ir jauniui? Konkursas ne tik moko vaikus dainavimo, ne tik skiepija vaikams meilę TIKRAI dainai, bet ir pats mokosi, tobulėja, o su juo, žinoma, tobulėja ir dalyviai: gerėja jų vokalo kokybė, jie mažiau kopijuoja, daugiau ieško savo interpretacijos, stiliaus. Kad tokio konkurso neturi nė viena Europos valstybė, jau esame gyres, tik pagyry „Dainų dainelėi“ niekados nebus per daug - negalima negirti SAVO vaiko už gerus darbus. „Man regis, - sako šių metų vertinimo komisijos pirmininkas LMTA profesorius Virgilijus Noreika, - kad šiuo metu Lietuvos televizijose „Dainų dainelė“ yra vienintelis tikras dainavimo konkursas, ir džiugu, kad lietuviška daina jame ima viršų.“

Albertas ANTANAVIČIUS

► Ir jie buvo „Dainų dainelės“ laureatai: Kristina Zmailaitė, Edmundas Seilius, Liudas Mikalauskas, Vaida Genytė, Evelina Sašenko